

Voorlichtingsdocument voor de intermediair die samenwerkt met zelfstandigen

1. Inleiding

De Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (wet DBA) is per 1 mei 2016 ingegaan. Deze wet regelt de afschaffing van de Verklaring Arbeidsrelaties (VAR).

De afschaffing van de VAR brengt onduidelijkheid en onzekerheid met zich mee, zowel bij NBBU-leden als bij de opdrachtgevers. Onderstaand voorlichtingsdocument is opgesteld om u op hoofdlijnen duidelijkheid te verschaffen over de nieuwe situatie. Zo kunt u beoordelen hoe u uw eigen dienstverlening heeft georganiseerd en kunt u tevens uw opdrachtgevers juist adviseren.

2. De werking van de VAR

De VAR WUO/ DGA werd -vooraf- afgegeven:

1. Als bewijs van ondernemerschap (de fiscale kwalificatie van het inkomen werkte door in de inkomstenbelasting) én
2. Het gaf de opdrachtgever onder een aantal voorwaarden vrijwaring voor de loonheffing.

In de wet DBA zijn de twee soorten belastingen, de inkomstenbelasting en de loonheffing, van elkaar losgekoppeld. Hoe de inkomsten van de zelfstandige volgens de inkomstenbelasting worden gekwalificeerd is een andere toets dan de toets of loonheffing verschuldigd is. De twee soorten belastingen worden voortaan op hun eigen merites beoordeeld door de Belastingdienst.

3. De beoordeelde modelovereenkomst: toets op arbeidsovereenkomst

Met het afschaffen van de VAR verviel ook de vrijwaring van de opdrachtgever voor de loonheffing. Daarom beoordeelt de Belastingdienst overeenkomsten nu vooraf op het 'werken buiten dienstbetrekking'. Als er volgens de beoordeelde modelovereenkomst wordt gewerkt heeft de opdrachtgever zekerheid dat er geen loonheffing afgedragen hoeft te worden.

De Belastingdienst legt overeenkomsten langs de meetlat van de arbeidsovereenkomst. De arbeidsovereenkomst heeft drie kenmerken:

1. Persoonlijke arbeid;
2. Loon;
3. Leiding en toezicht.

Ontbreekt één van de drie kenmerken, dan oordeelt de Belastingdienst dat er geen sprake is van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. Er is dan geen loonheffing verschuldigd. Een uitzondering hierop vormt de fictieve dienstbetrekking, zie hieronder onder paragraaf 5.4.

Een vorm van beloning zal altijd aanwezig zijn. Beslissend zal daarom zijn of de persoonlijke arbeid ontbreekt, en/of leiding en toezicht ontbreekt.

3.1 Afwezigheid persoonlijke arbeid

De zelfstandige is niet verplicht het werk persoonlijk te verrichten, zoals een werknemer.

De zelfstandige kan zich naar eigen inzicht “vrij laten vervangen”, zolang het eindresultaat maar wordt gerealiseerd. De opdrachtgever mag overigens wel objectieve eisen stellen aan de vervanger, zoals het in bezit hebben van bepaalde diploma's.

Indien de afwezigheid van leiding en toezicht lastig is aan te tonen maar de vrije vervanging daarentegen volledig aannemelijk is, zal er geen sprake zijn van een arbeidsovereenkomst/loonheffing. Zoals hierboven gesteld, voor de beoordeling dat er sprake is van een arbeidsovereenkomst dienen alle drie de elementen aanwezig te zijn. Wellicht is deze route voor de opdrachtgever makkelijker aan te tonen dan de afwezigheid van leiding en toezicht.

3.2 Afwezigheid van leiding en toezicht

In de praktijk bestaat de meeste onduidelijkheid over de vraag wanneer leiding en toezicht afwezig is. In hoofdlijn dient de instructiebevoegdheid van de opdrachtgever beperkt te zijn tot de kaders van de opdracht. De zelfstandige treedt niet in gesprek met zijn opdrachtgever over “hoe” het resultaat bereikt kan worden. Hoe meer de opdrachtgever de zelfstandige vrijlaat richting het resultaat, zonder tussendoor te toetsen of te monitoren of de zelfstandige op de juiste manier werkt, hoe eerder de afwezigheid van leiding en toezicht wordt aangenomen.

Als de zelfstandige een inspanningsverplichting aangaat kan het onduidelijk zijn welk eindresultaat wordt beoogd. De opdrachtgever dient dan extra zorgvuldig om te gaan met het geven van instructies door af te wegen of die wel betrekking te hebben op het resultaat van de opdracht.

3.3 Wanneer is er sprake van een arbeidsovereenkomst?

Hierboven is een summiere uitleg gegeven hoe de Belastingdienst toetst of de opdrachtgever op grond van de overeenkomst wel of geen loonheffingen dient af te dragen. Ter volledigheid vindt u in de 'Handreiking beoordelingskader overeenkomsten arbeidsrelaties' (Handreiking DBA) de uitgebreide kaders die de Belastingdienst gebruikt bij het beoordelen van voorgelegde overeenkomsten. Wij adviseren u om dit document te lezen, klik hier http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/themaoverstijgend/brochures_en_publicaties/handreiking_dba

N.B. Graag vermelden wij hier nog dat als de Belastingdienst heeft beoordeeld dat u geen loonheffingen hoeft af te dragen wegens het ontbreken van een arbeidsovereenkomst, dit niet automatisch betekent dat een civiele procedure tot dezelfde conclusie leidt. In het arbeidsrecht kijkt de rechter bij de beoordeling of er sprake is van een dienstverband namelijk naar alle omstandigheden in onderlinge samenhang bezien. Dit wordt de holistische toetsing genoemd.

4. Wanneer is er sprake van een zelfstandige ondernemer?

Vanuit het perspectief van de zelfstandige biedt de beoordeelde modelovereenkomst hem vooraf geen zekerheid dat hij als zelfstandige ondernemer wordt aangemerkt. Het werken volgens een beoordeelde modelovereenkomst biedt uitsluitend de opdrachtgever zekerheid, namelijk dat er geen loonheffing verschuldigd is.

Bij beoordeling van de vraag of sprake is van een onderneming als bedoeld in artikel 3.4 van de Wet IB 2001 moet, naar vaste jurisprudentie, onder meer worden gelet op:

- a. De duurzaamheid en de omvang van de verrichte werkzaamheden;
- b. De grootte van de bruto-baten;
- c. De winstverwachting;

- d. Het lopen van (ondernemers)risico;
- e. De beschikbare tijd;
- f. De bekendheid die naar buiten aan de werkzaamheid wordt gegeven;
- g. Het aantal opdrachtgevers;
- h. Het spraakgebruik.

De fiscale kwalificatie van het inkomen van de zelfstandige geeft de Belastingdienst hem achteraf, als na afloop van het gewerkte jaar de aangifte is beoordeeld. Om de zelfstandige van te voren wel een richtlijn te geven of hij als zelfstandige beoordeeld zal gaan worden heeft de Belastingdienst “de ondernemerscheck” ontwikkeld. Klik hier <http://www.belastingdienst-ondernemerscheck.nl/>

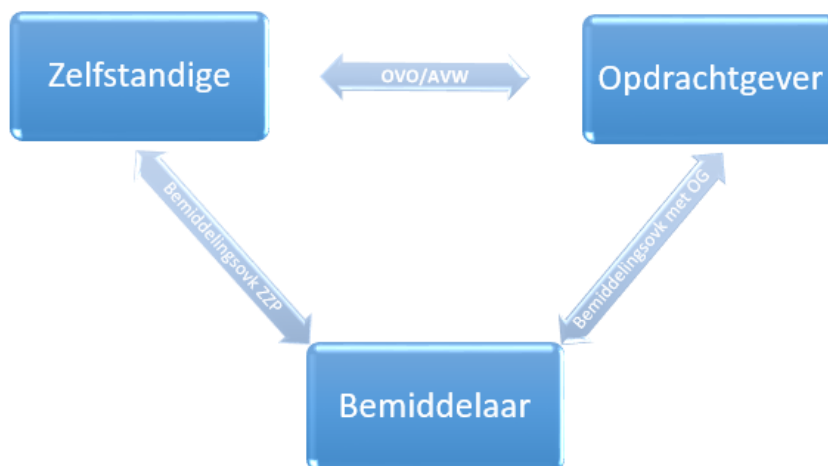
5. Verschil in dienstverlening: tussenkomst en bemiddeling

Hierboven is de algemene informatie gegeven inzake de afschaffing van de VAR. Voor de Intermediair en Bemiddelaar is het van belang de dienstverlening tussenkomst en bemiddeling van elkaar te onderscheiden.

5.1 Bemiddeling

Bij bemiddeling gaat de zelfstandige de overeenkomst van opdracht of aanneming van werk rechtstreeks aan met de opdrachtgever. De zelfstandige verplicht zich tot de opdrachtgever tot het verrichten van de werkzaamheden die leiden tot een bepaald resultaat. De opdrachtgever verplicht zich de zelfstandige hiervoor te betalen.

De bemiddelaar brengt als derde partij de opdrachtgever en de zelfstandige bij elkaar en kan daarnaast andere diensten van faciliterende aard aanbieden. Bijvoorbeeld het verzorgen van de facturatie, als een administratieve dienst. Hierbij is het van belang dat er wordt gefactureerd op naam en voor rekening van de zelfstandige. Of de geldstroom feitelijk al dan niet via de bemiddelaar verloopt doet niet af aan deze dienstverlening. Duidelijk moet wel zijn dat de opdrachtgever de debiteur van de zelfstandige is en niet van de bemiddelaar en voorts dat de zelfstandige het risico loopt op niet-betaling door de opdrachtgever.

U vindt de beoordeelde modelovereenkomst bemiddeling hier: [Belastingdienst](#)

5.2 Tussenkost

Bij tussenkost gaat de intermediair een overeenkomst van opdracht of aanneming van werk aan met de (eind)opdrachtgever. De intermediair verplicht zich tot de (eind)opdrachtgever tot het gewenste resultaat. In deze overeenkomst is Intermediair de zelfstandige van de opdracht.

De intermediair kan het werk uitbesteden bij (opdracht verstrekken aan) een zelfstandige middels de overeenkomst Tussenkost. De intermediair is dan de opdrachtgever van de zelfstandige geworden en loopt daarmee het risico om loonheffing af te moeten dragen, mocht de Belastingdienst oordelen dat de feitelijke omstandigheden afwijken van de schriftelijke overeenkomst.

De intermediair blijft als opdrachtnemer van de opdracht met de (eind)opdrachtgever verantwoordelijk voor het opgeleverde werk/afgesproken resultaat:

U vindt de beoordeelde modelovereenkomst tussenkost hier: [Belastingdienst](#)

5.3 Checklist: Bemiddeling of tussenkost?

Uit de vragen die binnenkomen bij de servicedesk merken we dat het soms onduidelijk is of er sprake is van bemiddeling of van tussenkost. In de bijlage vindt u een aantal vragen die u helpen bij de beantwoording van deze vraag.

5.4 Complicatie bij tussenkost: de fictieve dienstbetrekking

De dienstverlening Tussenkost kent een complicatie in de vorm van de fictieve dienstbetrekking. De fiscale wetgeving noemt limitatief een aantal situaties waarin de fictieve dienstbetrekking van toepassing is. De fictieve dienstbetrekking houdt in dat er in deze situaties altijd loonheffing afgedragen dient te worden tenzij er sprake is van een zelfstandig ondernemer.

In het verleden werd de VAR gebruikt om het ondernemerschap aan te tonen. Nu de VAR is komen te vervallen bevat de modelovereenkomst Tussenkost een zogenoemde ondernemerstoets (artikel 9.1 en 9.2). De opdrachtgever maakt aannemelijk dat, op basis van informatie waarover hij binnen de grenzen van de redelijkheid kan beschikken, er sprake is van een zelfstandige ondernemer.

Let overigens op dat de Belastingdienst de zelfstandige hiermee geen oordeel geeft over de fiscale kwalificatie van zijn inkomsten in de inkomstenbelasting.

Aandachtspunt is dat de modelovereenkomst Tussenkomst bepaalt dat de opdrachtgever niet aannemelijk maakt dat er sprake is van een zelfstandig ondernemer indien zelfstandige [...] *“hoofdzakelijk werkzaam is voor Intermediair als opdrachtgever, op basis van (opvolgende) opdrachten van (gezamenlijke) langere duur dan gelet op de aard van de werkzaamheden gebruikelijk is.”*

Met het fiscale begrip “hoofdzakelijk” wordt bedoeld een percentage van 70 of meer. Dit betekent dat de zelfstandige voor minimaal 30% andere opdrachtgevers dient te hebben dan de intermediair.

6. Handhaving wet DBA: implementatiefase tot 1 januari 2018

Er geldt een implementatiefase om de nieuwe werkwijze in te regelen. De implementatieperiode loopt van 1 mei 2016 tot in beginsel 1 januari 2018. Medio 2017 zal de Staatsecretaris besluiten of verdere verlenging van de implementatietermijn tot een datum na 1 januari 2018 gewenst is. Voor groep evident kwaadwillenden zal de Belastingdienst met ingang van 1 mei 2017 wel starten met een (repressief) handhavingsbeleid. Voor deze groep geldt dus geen verlengde implementatietermijn. Kwaadwillend is volgens de Belastingdienst de opdrachtgever of opdrachtnemer die opzettelijk een situatie van evidente schijnzelfstandigheid laat ontstaan of voortbestaan, omdat hij weet – of had kunnen weten – dat er feitelijk sprake is van een dienstbetrekking (en daarmee een oneigenlijk financieel voordeel behaalt en/of het speelveld op een oneerlijke manier aantast).

In de implementatieperiode zal de Belastingdienst voorlichting geven en helpen bij de invoering van de nieuwe werkwijze. Voor zelfstandigen en hun opdrachtgevers geldt een inspanningsverplichting: zij moeten beiden actief bezig zijn de arbeidsrelatie zodanig vorm te geven dat een zelfstandige niet in loondienst werkt. Bijvoorbeeld door aantoonbaar met elkaar in gesprek te gaan over het gebruik van een beoordeelde modelovereenkomst en over eventuele aanpassingen in de werkwijze die daarvoor nodig zijn.

Voortgangsrapportages Wet DBA:

- [Eerste voortgangsrapportage Wet DBA](#)
- [Tweede voortgangsrapportage Wet DBA en rapportage Commissie Boot](#)

Bijlage: Bemiddeling of Tussenkomst?

